

Annales

Instituti

Archaeologici

X - 2014

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office adress

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Tehničke urednice/Technical editors

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Hrvoje Kalafatić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Michreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Sanjin Mihelić

Lektura/Language editor

Ivana Majer (hrvatski jezik/Croatian)
Sanjin Mihelić (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj
Ivana Ožanić Roguljić
Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institut of archaeology, Zagreb 2014.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
- Sotin – rezultati istraživanja 2013. godine
- 14** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
- Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2013. godine
- 21** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
- Terenski pregled i arheološki nadzor na rekonstrukciji državne ceste D212, Kneževi Vinogradi – Zmajevac
- 25** **Marko Dizdar**
- Terenski pregled i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-2 – južna obilaznica Osijeka
- 29** **Ivana Ožanić Roguljić**
- Probno arheološko istraživanje lokaliteta Beli Manastir – Popova zemlja (AN 2)
- 34** **Tatjana Tkalčec**
- Probna arheološka istraživanja lokaliteta AN3 Beli Manastir – Sudaraž, sjever na trasi autoceste A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj 2013. godine
- 42** **Hrvoje Kalafatić**
- Probna arheološka istraživanja lokaliteta AN 4 Novi Bolman – Grablje kod Jagodnjaka u Baranji
- 45** **Marija Buzov**
- Probna istraživanja na trasi buduće autoceste A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, dionica Beli Manastir – Osijek, arheološko nalazište AN 8 Beli Manastir – Atar, Napuštene njive
- 50** **Siniša Krznar**
- Probno arheološko istraživanje lokaliteta Novi Čeminac – Remanec poljana – Krčevine, na trasi spojne ceste istočno od čvora Čeminac – južni krak (AN 9)
- 55** **Tajana Sekelj Ivančan**
- Probni rovovi na arheološkom nalazištu Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta
- 63** **Zorko Marković**
Katarina Botić
- Podgorač, Ražište – rezultati arheoloških istraživanja 2013. godine
- 69** **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2013.

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
- Sotin – the results of research in 2013*
- 14** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
- The results of the investigations at Batina-Sredno in 2013*
- 21** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
- Field survey and archaeological supervision of the reconstruction of State Road D212, Kneževi Vinogradi – Zmajevac*
- 25** **Marko Dizdar**
- Field survey and supervision of the construction of a section of D-2 State Road – the southern bypass of Osijek*
- 29** **Ivana Ožanić Roguljić**
- Trial archaeological excavations at the Beli Manastir – Popova zemlja site (AS 2)*
- 34** **Tatjana Tkalčec**
- Trial archaeological investigations at AS3 Beli Manastir-Sudaraž, north, on the route of the A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj motorway in 2013*
- 42** **Hrvoje Kalafatić**
- Trial archaeological investigations at the AS4 Novi Bolman-grablje site near Jagodnjak in Baranja*
- 45** **Marija Buzov**
- Trial investigations on the route of the future motorway A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, the Beli Manastir – Osijek section, the archaeological site AS 8 Beli Manastir – Atar, Napuštene njive*
- 50** **Siniša Krznar**
- Trial archaeological investigation at Novi Čeminac-Remanec poljana-Krčevine, on the route of a connecting road east of south extension Čeminac (AS 9)*
- 55** **Tajana Sekelj Ivančan**
- Trial trenches at the archaeological sites Jagodnjak – Ciglana and Čemin – Ciganska pošta*
- 63** **Zorko Marković**
Katarina Botić
- Podgorač, Ražište – results of the archaeological excavations in 2013*
- Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research in 2013*

- 73** **Tatjana Tkalčec**
Posljednja sezona sustavnih zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta Crkvari – crkva sv. Lovre 2013. godine
The last season of systematic rescue archaeological investigations at Crkvari – St. Lawrence church in 2013
- 82** **Marko Dizdar**
Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2013. godini
The results of the 2013 excavation at the La Tène culture cemetery in Zvonimirovo – Veliko polje
- 85** **Tatjana Tkalčec**
Iva Kostešić
Izrada digitalnog modela reljefa arheološkog nalazišta na primjeru Gradine kod Špišić Bukovice
The creation of a digital relief model of an archaeological site on the example of Gradina near Špišić Bukovica
- 95** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Dolina Glavičice – rezultati istraživanja 2013. godine
Dolina Glavičice – the results of the 2013 investigations
- 99** **Tajana Sekelj Ivančan**
Četvrta sezona arheoloških istraživanja nalazišta Virje – Volarski breg/Sušine
The fourth season of archaeological investigations at Virje – Volarski breg/Sušine
- 104** **Siniša Krznar**
Arheološko istraživanje nalazišta Torčec – Cirkvišće 2013. godine
Archaeological investigation at Torčec-Cirkvišće in 2013
- 110** **Snježana Karavanić**
Andreja Kudelić
Arheološka i geofizička istraživanja na lokalitetu Kalnik – Igrišće 2013. godine
Archaeological and geophysical investigations at the Kalnik-Igrišće site in 2013
- 116** **Tatjana Tkalčec**
Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta Krapina – Vukšićev breg u 2013. godini
Rescue archaeological investigations at Krapina – Vukšićev breg in 2013
- 128** **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Tina Neuhauser
Hvar, otok Sveti Klement, uvala Soline, arheološka istraživanja 2013.
Hvar, St. Clement island, Soline Bay, archaeological investigations in 2013
- 134** **Tatjana Tkalčec**
Nastavak konzervatorskih radova na burgu Vrbovcu u Klenovcu Humskom u 2013. godini
The continuation of conservation work at Vrbovec castle in Klenovec Humski in 2013
- 140** **Asja Tonc**
Ivan Radman-Livaja
Rezultati probnih iskopavanja na gradini Svete Trojice 2013. godine
The results of trial excavations at the Holy Trinity (sv. Trojica) hillfort in 2013
- 144** **Goranka Lipovac Vrklijan**
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra
Sustavna istraživanja lokaliteta Crikvenica – Ad turre: terenski rad i obrada nalaza u 2013. godini
Systematic investigations at Crikvenica – Ad turre: fieldwork and find processing in 2013

148 **Bartul Šiljeg**
Vladimir Kovačić
Nera Šegvić
Iva Kostešić

Arheološko-konzervatorska istraživanja lokaliteta Stancija Blek (Tar) u 2013. godini

148 **Bartul Šiljeg**
Vladimir Kovačić
Nera Šegvić
Iva Kostešić

Archaeological investigations and conservation work at the Stancija Blek site near Tar in 2013

154 **Katarina Botić**

Prikupljanje uzoraka drveta – peta sezona 2013. godine

154 **Katarina Botić**

Wood sampling – fifth season 2013

Terenski pregledi

159 **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Marko Dizdar

Terenski pregled područja između Sotina i Opatovca

159 **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Marko Dizdar

Field survey in the area between Sotin and Opatovac

164 **Zorko Marković**
Jasna Jurković
Danimirka Podunavac

Rezultati rekognosciranja arheoloških terena katastarske općine Donja Motičina 2012. godine

164 **Zorko Marković**
Jasna Jurković
Danimirka Podunavac

Results of the archaeological field survey of sites in Cadastral Municipality Donja Motičina in 2012

169 **Marko Dizdar**

Terenski pregled dionice državne ceste D-2 – sjeverna obilaznica Virovitice

169 **Marko Dizdar**

Field survey of a section of D-2 state road – the northern bypass of Virovitica

174 **Hrvoje Kalafatić**

Arheološki terenski pregled područja izgradnje pruge Križevci – Koprivnica – Botovo

174 **Hrvoje Kalafatić**

Archaeological field survey on the route of construction of the Križevci-Koprivnica-Botovo railway

182 **Daria Ložnjak Dizdar**
Tatjana Tkalčec

Terenski pregled predjela lijeve obale srednjeg toka rijeke Glogovnice (Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec)

182 **Daria Ložnjak Dizdar**
Tatjana Tkalčec

Field survey of the left bank of the middle course of the Glogovnica river (Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec)

192 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Arheološki terenski pregled područja izgradnje Nove luke Sisak

192 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Archaeological field survey in the area of construction of the New Port in Sisak

197 **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Terenski pregled na području novoga trajektnog pristaništa Stinica

197 **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Field survey in the area of the new ferry port at Stinica

202 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra
Iva Kostešić
Nera Šegvić

Projekt Arheološka topografija otoka Raba: rezultati terenskog pregleda poluotoka Lopara u 2013. godini

202 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra
Iva Kostešić
Nera Šegvić

The “Archaeological Topography of the Island of Rab” Project: the results of the 2013 field survey of the Lopar Peninsula

Eksperimentalna arheologija

209 Andreja Kudelić

Testiranje horizontalne keramičarske peći i pečenje posuda u redukcijskoj atmosferi

209 Andreja Kudelić

The testing of a horizontal pottery kiln and firing pots in a reductive atmosphere

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

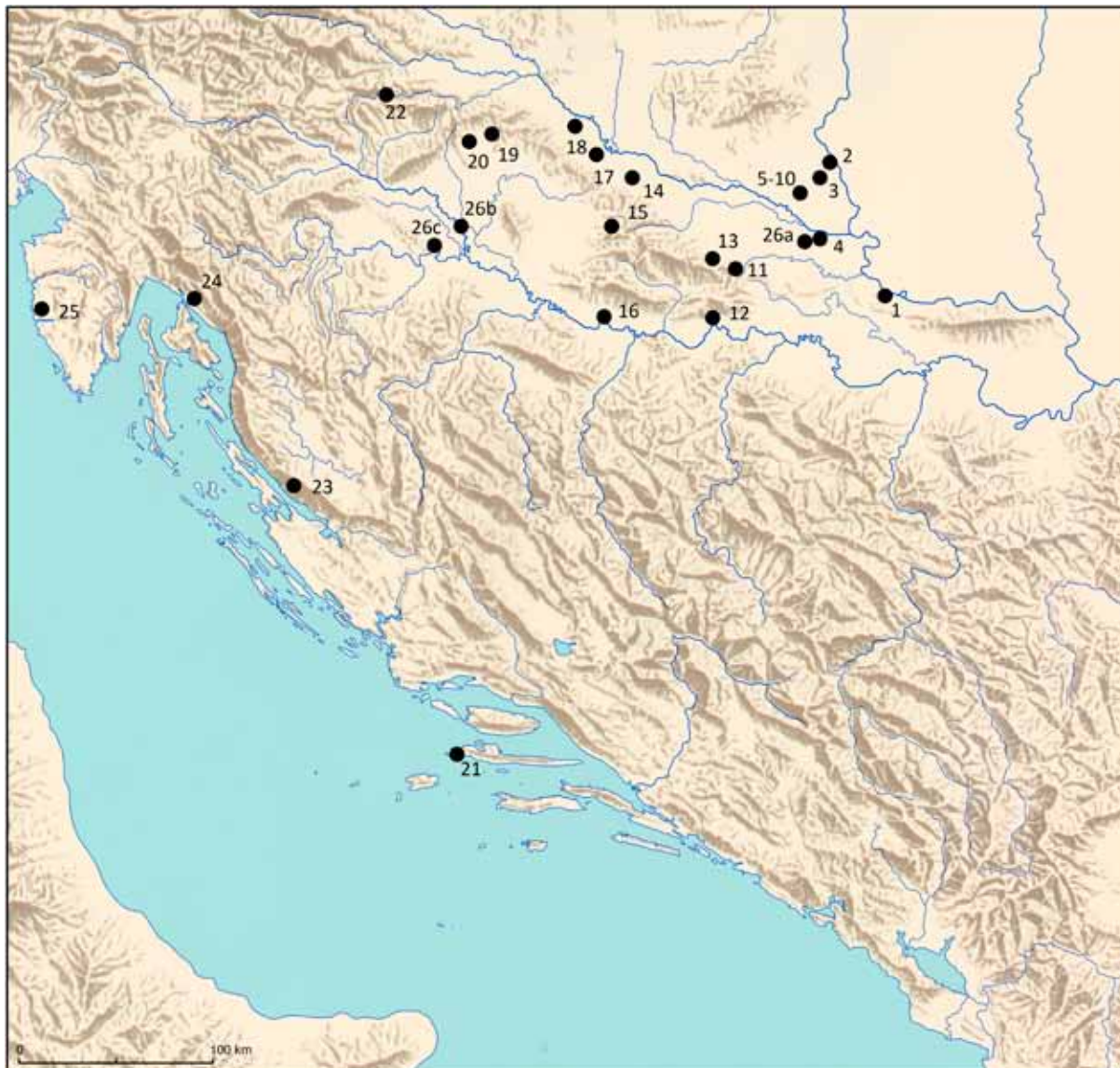
217-228

Additional scientific activity of the Institute

217-228

Arheološka istraživanja

Archaeological Excavations

1. Sotin	14. Zvonimirovo-Veliko polje
2. Batina Sredno	15. Gradina kod Špišić Bukovice
3. Kneževi vinogradi-Zmajevac	16. Dolina Glavičice
4. D2 južna obilaznica Osijek	17. Virje-volarski berg/Sušine
5. AN2 Beli Manastir, Popova zemlja	18. Torčec-Cirkvišće
6. AN3 Beli Manastir-Sudaraž	19. Kalnik Igrišće
7. AN4 Novi Bolman-Grablje kod Jagodnjaka	20. Krapina-Vukšićev breg
8. AN8 Beli Manastir, Atar, Napuštene njive	21. Sv. Klement-Soline
9. AN9 Beli Manastir Novi Čeminac-Remanec poljana-Krčevine	22. Klenovec Humski-Plemićki grad Vrbovec
10. AN10 Beli Manastir Jagodnjak, Ciglana i Čemin, Ciganska pošta	23. Gradina Sv. Trojica
11. Podgorač, Ražište	24. Crikvenica-Igralište
12. Slavonski Brod, Galovo	25. Stancija Blek kod Tara
13. Crkvari	26.a, b, c, Osijek, Zagreb, Karlovac: koncentracija nalaza trupaca-detaljnije na karti strana 154

Probni rovovi na arheološkom nalazištu Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta

Trial trenches at the archaeological sites Jagodnjak – Ciglana and Čemin – Ciganska pošta

Tajana Sekelj Ivančan

Primljeno/Received: 20.02.2014.
Prihvaćeno/Accepted: 03.03.2014.

Probno arheološko iskopavanje provedeno sustavom probnih rovova na lokalitetu Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta tijekom listopada 2013. godine, provedeno je s ciljem determiniranja arheološkog nalazišta i njegova rasprostriranja. Utvrđeno je kako su arheološki nalazi grupirani na dva prostorno odvojena područja. Jedno se prostire na dvama uzvišenjima preko kojih će se pružati zapadni krak pristupne ceste te na krajnjem sjevernom dijelu glavne trase autoceste (oznaka AN 10A). Osim naseobinskih elemenata iz različitih povijesnih razdoblja (kasni neolitik/eneolitik, rani srednji vijek, razvijeni srednji vijek), ovdje je zabilježeno i postojanje srednjovjekovnog (?) groblja na redove. Drugo područje nalazi se na južnom dijelu zadane površine glavne trase autoceste (oznaka AN 10B). Po čitavom zabilježenom prostoru pojavljuju se usitnjeni ulomci prapovijesne, brončanodobne keramike, koji potječu iz veoma tankog, slabo očuvanog ostatka prapovijesnog sloja koji se nalazi veoma plitko ispod humusa, a u kojem je zabilježeno nekoliko prapovijesnih, ali i antičkih arheoloških cjelina.

Ključne riječi: Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta, probni rovovi, prapovijest, srednji vijek, naselje, groblje
Key words: Jagodnjak – Ciglana and Čemin – Ciganska pošta, trial trenches, prehistory, Middle Ages, settlement, cemetery

Područje Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta (općina Jagodnjak, Osječko-baranjska županija) u vizuri krajolika očituje se kao posljednje blago uzvišenje s desne strane ceste koja od Jagodnjaka vodi prema Čemincu, odnosno Osijeku (sl. 1). Kao potencijalni arheološki lokalitet prepoznat je još kasnih šezdesetih godina prošlog stoljeća kada M. Bulat pod mjestom Čeminac spominje kako je prilikom rekognosciranja tzv. *Ciganske pošte*, brežuljka između Čemince i Jagodnjaka, zabilježeno kako su pronađeni ulomci srednjovjekovnoga građevinskog materijala (Bulat 1969: 45). Kako se na prostoru između Čemince i Jagodnjaka protežu četiri brežuljka u nizu te nekoliko manjih uzvišenja, iz opisa je ostalo nejasno na kojem su brežuljku pronađeni spomenuti nalazi. Reambulacijom toga prostora kasnih osamdesetih godina prošlog stoljeća lokalitet je zabilježen pod nazivom *Jagodnjak »Ciglana i Čemin« (Ciganska pošta)* te se navodi kako se na uzvišenju oko 1 km južno od Jagodnjaka sa zapadne strane ceste nalazi niz manjih brežuljaka na čijim je oranicama pronađeno mnogo ostataka antičkoga građevinskog materijala, cigle i crijeva te ulomaka srednjovjekovne keramike (Minichreiter 1987: 117; 1989: 192).

Nakon spomenutih obilazaka ovog područja od strane arheologa, odnosno njegova bilježenja u stručnoj literaturi, tek novijim građevinskim radovima ponovno se skreće pozornost na ovaj lokalitet. Naime, ovim je prostorom prolazila i trasa plinovoda te su prije njezine izgradnje, tijekom 2006. godine, provedena zaštitna arheološka iskopavanja od strane arheološke firme Geoarheo, prilikom kojih su evidentirani arheološki nalazi iz prapovijesti i srednjeg vijeka, odnosno istražene su četiri arheološke cjeline iz mlađega željeznog doba te jedna iz vremena ranoga srednjeg vijeka (Skelac 2007: 13–24, 88; Skelac, Vodička 2007: 11–12).

Kako se arheološko nalazište Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta (AN 10) nalazi na trasi buduće autoceste

A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, dionica Beli Manastir – Osijek, za potrebe izgradnje spomenute ceste provedena su probna arheološka istraživanja i to na prostoru između stacionaža 16+100 do 16+700, te istočno i zapadno od nje, u dužini od 1000 m, na pristupnoj cesti prije Krčevine. Naime, prije građevinskih radova na budućoj autocesti bilo je potrebno ustanoviti rasprostriranje prije evidentiranoga arheološkog nalazišta unutar navedenog područja putem probnih rovova, s ciljem izrade plana i projekta za provedbu cjelokupnih zaštitnih arheoloških istraživanja na samom lokalitetu. Spomenuta istraživanja je u razdoblju od ponedjeljka 7. listopada do četvrtka 10. listopada 2013. godine proveo Institut za arheologiju iz Zagreba pod vodstvom dr. sc. Tajane Sekelj Ivančan.¹ U četiri radna dana uklonjen je humus s planirane površine od 3901 m², te su zabilježene sve zamijećene arheološke cjeline. Ukupno je otvoreno 26 sondi koje su prostorno određene i dokumentirane² (sl. 2). Bile su ras-

1 Za probna arheološka istraživanja položaja *Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta* financijska sredstva osigurana su od strane naručitelja – Hrvatskih autocesta d.o.o. iz Zagreba prema Ugovoru i Troškovniku (ur. br.: 932-1/2013) od 26. kolovoza 2013. godine. Probna iskopavanja provedena su uz odobrenje nadležnoga Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture Republike Hrvatske, a prema Rješenju od 20. rujna 2013. godine (Kl.: UP/I-612-08/13-08/0365; Ur. br.: 532-04-06/01-13-04). Uz voditeljicu istraživanja u probnim su iskopavanjima sudjelovali djelatnici Instituta za arheologiju: kao zamjenica voditeljice dr. sc. Kristina Jelinčić Vučković, viša stručna suradnica, te dr. sc. Tatjana Tkalčec, znanstvena suradnica i dr. sc. Siniša Krznar, znanstveni novak. Poslove strojnog iskopa i zatrpavanja sondi dogovorene s firmom Hedone d.o.o. na terenu je obavio njihov podizvođač Lukić-iskop iz Antunovca.

2 Dokumentacija je vođena prema službenim obrascima Instituta za arheologiju. Sva snimanja geodetskom stanicom provedena tijekom arheoloških istraživanja kao i digitalizaciju terenske nacrtne dokumentacije u odgovarajućim mjerilima (obrada i izrada crteža u *AutoCAD-u*) obavila je dr. sc. Kristina Jelinčić Vučković te je u Popis crteža uvedeno 9 crteža (Crtež 001–009). Tijekom iskopavanja snimano je digitalnim fotoaparatom te su ukupno napravljene 324 digitalne fotografije. U istraživanjima koja su trajala četiri radna dana, zabilježene su 163 stratigrafske jedinice (SJ 001 – SJ 163),

Sl. 1 Karta 1 : 25 000 područja Jagodnjak – Čemin (obradila: K. Jelincić Vučković)

Fig. 1 A 1:25000 map of the Jagodnjak – Čemin area (created by: K. Jelincić Vučković)

poređene na glavnoj trasi ceste u dužini od 600 m, te na dijelu pristupne ceste, 500 m na istok te 500 m na zapad od označenog prostora buduće glavne prometnice.³

Istočni krak pristupne ceste

S otvaranjem probnih rovova širine 2 m započelo se na istočnom dijelu pristupne ceste. Kako je taj prostor izrazito nizak, u vrijeme istražnih radova dio se terena nalazio pod vodom, te su ovdje položene sonde bile različito orijentirane, a njihova su orijentacija i položaj ovisili o situaciji na terenu. Ukupno je otvoreno šest probnih sondi (Sonda 1–6) u kojima nisu zabilježene nikakve arheološke cjeline. Dodatno je u sondi 1 napravljen nešto dublji iskop zbog konstatiranja slojeva. Zabilježeno je da se odmah ispod humusa debljine do četrdesetak centimetara nalazi žuto-oker pijesak pomiješan s ilovačom, iznimne tvrdoće, odnosno zdravica. Ispod zdravice zabilježena su još dva sterilna sloja pijeska.

od kojih se mogu izdvojiti slojevi, ukopi, zapune te kosti pokojnika (?). S površine zabilježenih arheoloških cjelina prikupljeni su pokretni arheološki nalazi i ukupno je uvedeno 35 vrećica uglavnom s nalazima keramičkih ulomaka te sporadično opeke, metalnih nalaza nedefinirane namjene i kamenih mikrolita (N 001 – N 035). Uzeto je šest uzorka kostiju iz jama i vatrišta (U 001 – U 006). Kompletna originalna dokumentacija nalazi se u Institutu za arheologiju u Zagrebu.

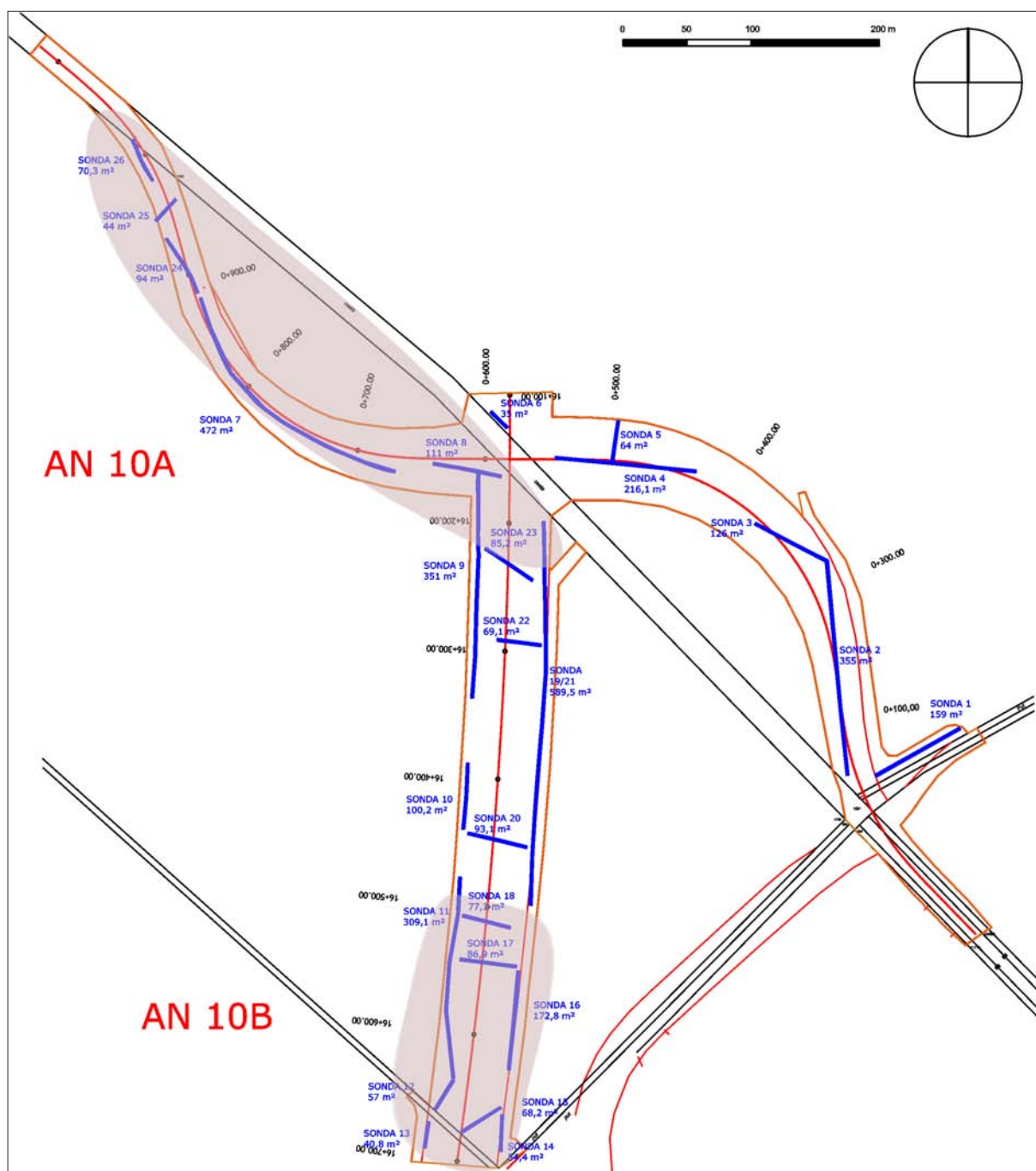
3 Prostor nalazišta na kojem su planirani probni rovovi bio je iskolčen od strane Hrvatskih autocesta, a iskolčene točke bile su stabilizirane štapom na kojem je radi lakšeg uočavanja zavezana bijela traka na kojoj je napisan broj točke. Geodeti Hrvatskih autocesta dostavili su podatke za dva repera koja se nalaze na uzvišenju preko kojeg se prostire dio pristupne ceste na lokalitetu, a nalaze se uz današnju prometnicu koja od Jagodnjaka vodi prema Osijeku (podaci o reperima nalaze se u Institutu za arheologiju).

Humus je u svih šest sondi skidan do sloja tvrde zdravice, a situacija je bila različita tek u sondi 4 gdje je zabilježeno kako se posred iskopa prostire tamnosiva mekana ilovača jasno vidljiva u pjeskovitom sterilnom žutom sloju. Ova tamnija zemlja tumači se kao ostatak prirodnih procesa, odnosno rezultat je zadržavanja vode na ovom iznimno niskom terenu, odnosno pojavi koju stvara mlaka. Na njezinoj površini prikupljen je tek jedan ulomak prapovijesne, vjerojatno brončanodobne keramike, koji je u mlaku mogao dospjeti s obližnjeg uzvišenja koje se nalazi sjeverno od sondi 4 i 5.

Kako u istraženim sondama postavljenim na dijelu istočnog kraka pristupne ceste nisu zabilježeni arheološki slojevi ni arheološke cjeline, odnosno tragovi ljudske djelatnosti, zaključeno je da se na ovom iznimno nizinskom dijelu terena, na prostoru iskolčenja planirane izgradnja buduće pristupne ceste, ne rasprostire arheološko nalazište.

Zapadni krak pristupne ceste

Zapadni krak pristupne ceste proteže se na brežuljku koji je već otprije poznat kao arheološki lokalitet (Bulat 1969: 45; Minichreiter 1987: 117; 1989: 192). Na tom je dijelu postavljeno pet probnih sondi (Sonda 7–8, 24–26) od kojih je sonda 7 u blagom luku pratila liniju iskolčenja odnosno zavijutka trase koja se protezala preko jednoga većeg i jednoga manjeg uzvišenja. Ovdje je, za razliku od ranije opisane situacije na istočnom dijelu iste ceste, ispod humusa zabilježen sloj crvenkaste gline pomiješane s pijeskom (SJ 008), sloj u kojem su zabilježene arheološke cjeline (sl. 3). Prostirao se na zapadnim i istočnim padinama brežuljaka, bio je različite debljine (ponegdje i do 1 m

Sl. 2 Raspored sonde S 1 – S 26 na trasi buduće autoceste A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, dionica Beli Manastir – Osijek, Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta (AN 10) (crtež: K. Jelinčić Vučković)

Fig. 2 Distribution of trenches 1–26 on the route of the future motorway A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, the Beli Manastir – Osijek section, Jagodnjak – Ciglana and Čemin – Ciganska pošta (AS 10) (drawing by: K. Jelinčić Vučković)

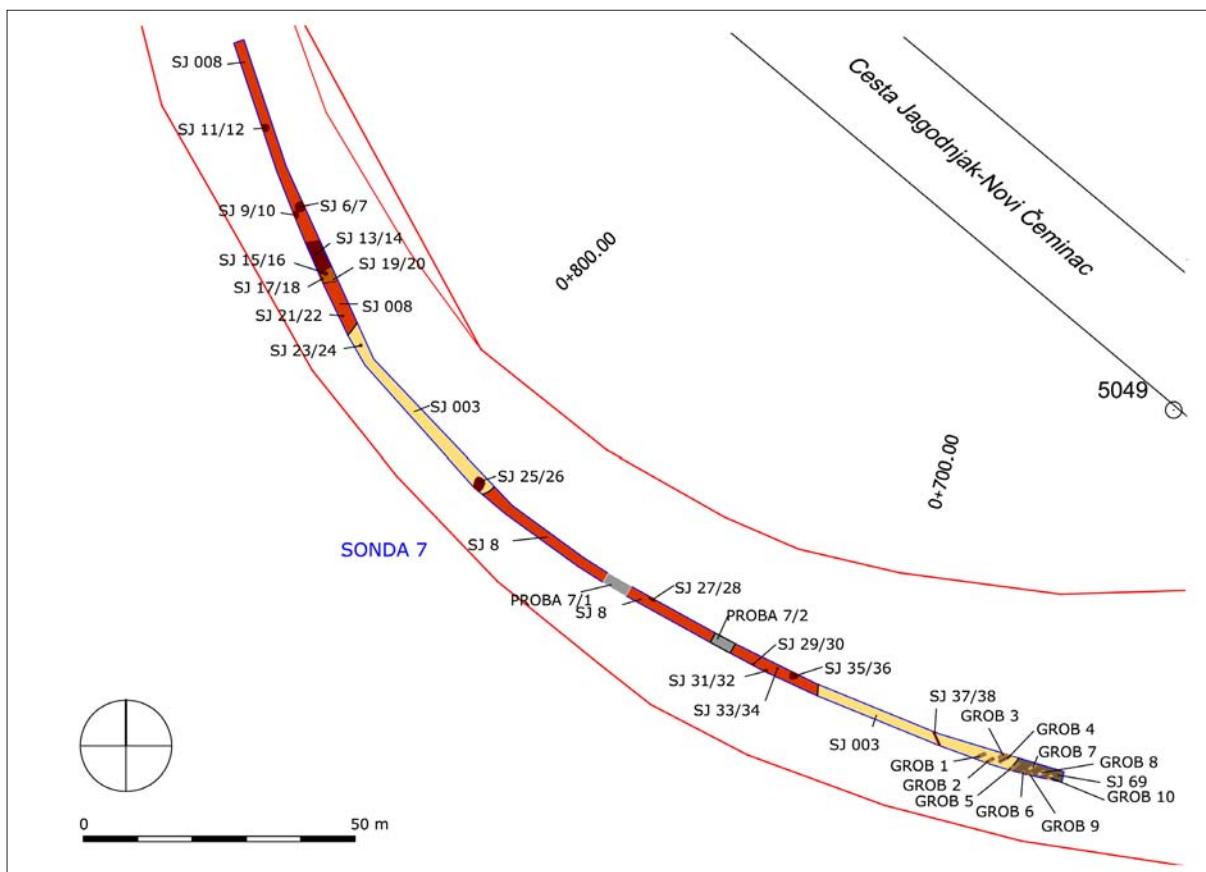
debeo što je ustanovljeno probnim iskopima), dok je na najvišim dijelovima oba uzvišenja u potpunosti izostao. Naime, na najvišim se dijelovima brežuljaka odmah ispod humusa nalazio sloj žutoga sterilnog pijeska s lesnim lutkicama, čemu je vjerojatni uzrok dugotrajna erozija tla. Na tim najvišim dijelovima, kako zapadnog tako i istočnog uzvišenja, u žutom sterilnom sloju nisu zabilježene nikakve arheološke cjeline.

Zapadni brežuljak

Na zapadnoj padini zapadnog brežuljaka uočene su u sloju SJ 008 neke arheološke cjeline koje se, nakon što nisu zabilježene na najvišem dijelu kako je već rečeno, ponovno pojavljuju na istočnoj padini zapadnog uzvišenja, a sve one vjerojatno predstavljaju ostatke naseobinskih struktura. S površine sloja SJ 008 prikupljeno je nešto ulomaka srednjovjekovne kerami-

ke i to rubova jednostavne profilacije, tamnosmeđe boje, grube fakture, ukrašene nizovima vodoravnih crta te bi se prema preliminarnim zaključcima moglo opredijeliti u razvijeni srednji vijek, odnosno SJ 008 vjerojatno je ostatak srednjovjekovnog sloja (T. 1: 1–2).

Na zapadnoj padini zapadnog brežuljaka zamijećeno je jedanaest arheoloških cjelina, pretežito kružnog oblika tlocrta. Očitovale su se kao tamnosivosmeđe mrlje zemlje s ulomcima gara i mrvicama lijepa, s čijih je površina prikupljeno nešto ulomaka keramike. Tako je u zapuni kružnog oblika SJ 011/012 prikupljeno nešto veoma usitnjenih ulomaka srednjovjekovne keramike od kojih su neki ulomci ukrašeni kotačićem, kao i iz obližnje zapune nepravilnog oblika SJ 013/014, koja se protezala duž čitave širine sonde. Od tamnosivih keramičkih ulomaka grublje fakture prepoznaju se ravna dna, rubovi i tijela lonaca koji se mogu opredijeliti u srednjovjekovno razdoblje uz neko-

Sl. 3 Sonda 7 s ucrtanim zamijećenim arheološkim slojevima i cjelinama (crtež: K. Jelinčić Vučković)

Fig. 3 Trench 7 with the marked observed archaeological layers and contexts (drawing by: K. Jelinčić Vučković)

liko prapovijesnih ulomaka koji su ovdje dospjeli iz starijih cjelina. Rubovi su jednostavne profilacije, a izdvaja se jednostavni rub lonca čije je rame ukrašeno vodoravnim nizovima uboda izvedenih kotačićem iznad kojih je smještena perforacija. Ostali ulomci ukrašeni su nizovima jednostrukih valovnica ili kombinacijom valovnica na ramenu i gustih žljebova ispod njih duž gornjeg dijela trbuha lonca. Na jednom su ulomku s unutrašnje strane stijenke vidljiva okomita zaglađenja od naknadne dorade rukom. Prema preliminarnim zaključcima, značajke prikupljenih ulomaka upućuju na vrijeme prijelaza ranog u razvijeni srednji vijek (T. 1: 3–5). S površine jedne od zamijećenih zapuna SJ 019/020 potječe i ulomak dislocirane okcipitalne ljudske kosti (zatiljak).

Na istočnoj padini zapadnog brežuljka zabilježene su svega dvije arheološke cjeline od kojih je jedna veća pjeskovita zapuna smeđe boje, dok se druga proteže pod neistraženi dio lokaliteta, ali s njezine je površine prikupljeno mnoštvo lijepa i ulomaka keramike tamnosive do crne boje, grublje fakture. Izdvaja se rub jednostavne profilacije i ulomci trbuha lonca, svi ukrašeni vodoravnim nizovima uboda izvedenih kotačićem (T. 1: 6–7). Pogledaju li se do sada prikupljeni ulomci srednjovjekovne keramike, dolazi do izražaja iznimna zastupljenost ukrasa izvedenog kotačićem na ovom nalazištu. Pregled zatvorenih cjelina datiranih ¹⁴C metodom u kojima prevladava ova vrsta ukrasa s područja Hrvatske, ali i šire (Bekić 2011: 230), u kombinaciji s rubovima jednostavne profilacije pokazuje da bi se i ovdje pronađeni ulomci prema preliminarnim zaključcima mogli opredijeliti u prijelaz ranog u razvijeni srednji vijek, vjerojatno u drugu polovinu 11. i 12. stoljeća.

Na krajnjem dijelu zapadne padine zapadnog uzvišenja, u nastavku sonde S-7, postavljene su još tri sonde (sonda 24–26). Ovdje se nakon uklanjanja humusnog sloja došlo do izrazito

tamnosivoga pjeskovitog sloja s mnogo životinjskih kostiju, lijepa, ulomaka keramike i opeke (SJ 134 u S-24). Taj je sloj bio debljine oko 20-tak centimetara i u njemu nije bilo moguće izdvojiti neke arheološke cjeline, odnosno na ovako uskoj površini nije ih bilo moguće zamijetiti. Prikupljena keramika iz sloja SJ 134 je srednjovjekovna, grublje fakture s ukrasima niza uboda izvedenih kotačićem, ali je za razliku od ulomaka s vrha brežuljka, rub s donje strane blago zaobljen što upućuje na nešto mlađe razdoblje, odnosno vrijeme razvijenoga srednjeg vijeka (T. 1: 8). Prema navedenom, SJ 134 predstavlja srednjovjekovni sloj nataložen na padini brežuljka. Kako bi se ustanovila njegova debljina i odnos sa situacijom ispod njega, na jednom je dijelu uklonjen, nakon čega se dospjelo do nove situacije. Riječ je o sloju žućkaste boje (SJ 135) u kojem su bile vidljive tamnije mrlje osam zapuna. Keramika prikupljena iz kontakta slojeva SJ 134 i SJ 135, osim srednjem vijeku, pripada i prapovijesti, a pronađen je i jedan manji mikrolit.

S površina dviju arheoloških tvorevina nepravilna oblika, zamijećenih u sloju SJ 135, prikupljeni su srednjovjekovni ulomci keramike. Iz SJ 144/145 izdvaja se ulomak keramike glatke površine stijenke ukrašen jednostrukom plitko urezanim valovnicom, dok s površine zapune SJ 146/147 potječe jedan veoma značajan komad keramike. Riječ je o ulomku ruba grube fakture s dosta primjese bijelih kamenčića, na čijem se središnjem vodoravnom dijelu nalazi perforacija (T. 1: 9). Završeni oblik dijela ruba s rupom za vješanje navodi na zaključak kako ulomak pripada gornjem obodu keramičkog kotlića. Ovaj tip posuda, kakve su uobičajene na području Mađarske (Takács 1986), do sada su na području Hrvatske poznate tek s dva nalazišta,⁴ gdje su datirane u vrijeme kraja 10. i 11. stoljeće

4 Na ovom mjestu valja spomenuti ulomak pronađen na nalazištu Galovac – Crkvena u Ravnim kotarima, koji pripada posudi bikonična oblika s ušicama i rupicama na rubovima grla. Taj bi tip posude također služio

(Demo 1996: 94, kat. br. 61/15; Minichreiter, Marković 2013: 165, sl. 102). S obzirom na unutarnji, prema unutra izvučeni dio ruba, ovaj bi keramički kotlić, prema analogijama s mađarskog područja, mogao pripadati tipu IID1c, odnosno nešto mlađem vremenu od dosad poznatih primjera s područja Hrvatske, odnosno vremenu druge polovine 12. i 13. stoljeća, najkasnije do prve polovine 14. stoljeća (Takács 1996: 171, Abb. 6; 2010: 147, Abb. 4). Uz isto vrijeme mogu se vezati i keramički ulomci prikupljeni s površine obližnje, nepravilne zapune SJ 150/151. Prevladavaju ulomci ukrašeni nizovima uboda izvedenih kotačićem, ali prisutni su i ulomci ukrašeni nizovima vodoravnih crta i jednostrukih valovnica. Izdvaja se i ulomak jednostavnog ruba poklopca te se prema preliminarnim zaključcima ove nalaze može vezati uz razvijeni srednji vijek, odnosno vrijeme 13. stoljeća (T. 1: 10). S obzirom na to da je ustanovljeno kako SJ 134 predstavlja kulturni sloj, u sondi S-25 nije uklanjan, ali je zabilježeno kako se on ne nalazi na višim dijelovima uzvišenja, nego samo na padini. U krajnje zapadno postavljenoj sondi S-26 zabilježeno je šest manjih kružnih zapuna s čijih je površina prikupljeno nekoliko ulomaka keramike od kojih se izdvaja jednostavan rub, nešto finije fakture od primjeraka prikupljenih na vrhu uzvišenja, a prema preliminarnim zaključcima može se svojim značajkama vezati uz razvijeni srednji vijek, vjerojatno vrijeme oko 13. stoljeća (T. 1: 11).

Istočni brežuljak

Na zapadnom dijelu istočnog brežuljka bile su dobro vidljive tri arheološke cjeline s čijih ostruganih površina potječu ulomci ranosrednjovjekovne keramike jednostavnih profilacija ruba i nemarno nanesenih ukrasa kotačićem. No, ovdje je zabilježena i jedna zapuna nepravilnog oblika tlocrta (SJ 035/036), koja je u središtu bila nešto tamnije boje zemlje i s većom koncentracijom keramike. S površine zapune prikupljeni su brojniji ulomci prapovijesne keramike koja se prema svojim značajkama može razdvojiti u dvije grupe. Većina ulomaka je debljih stijenki, mekane i šupljikave strukture, vanjske stijenke su joj ciglaste, a unutrašnjost tamnosive boje, a prepoznaju se ulomci dna, ručki i trbuha posuda, dok je druga skupina finija keramika glatkih stijenki, tamnosmeđih vanjskih površina, a raspoznaje se ulomak dna. Prikupljeni ulomci prema preliminarnim zaključcima pripadaju razdoblju kasnog neolitika ili prijelaza na eneolitik, vjerojatno kasnom Starčevu.⁵

Istočna padina istočnog brežuljka znatno se razlikuje od ostalih padina. Naime, nakon nevelikog prostora na kojem nisu zabilježene nikakve arheološke cjeline nego samo sloj žute pjeskovite zdravice, zamiječena je jedna izdužena uska smeđa zapuna smjera jugoistok – sjeverozapad (SJ 037/038). Nakon ove tvorevine, dalje niz istočnu padinu, jasno se luče pjeskovite svjetlosmeđe pravilne pravokutne mrlje zapuna vidljive u sterilnom žutom sloju odmah ispod humusa. Orijentirane su u smjeru istok – zapad, položene u nizu i čine pravilne redove te je zaključeno kako su to grobne rake grobova, ovdje označene kao G-1, G-2, G-3 i G-4 (sl. 3–4). Na istočnom kraju S-7 niz grobnih raka se nastavlja, ali ovdje su ukopane u sloj tamnosmeđe pjeskovite zemlje sa smeđeciglastim flekama i mrvicama ugljena (SJ 069). Grobne rake zamiječene u ovom, tamnijem sloju ističu se pak kao žučkasti pravokutnici u nizu (G 5–10)

za pripremanje hrane na otvorenom ognjištu iznad kojeg je visjela. Prema J. Beloševiću, nalaz iz Galovca prema svojim značajkama opredijeljen je u vrijeme 13. do 15. stoljeća, a ovaj tip posuda nastao je pod utjecajem sličnih tipova poznatih među kasnoantičkom autohtonom keramikom (Belošević 1993: 140–141, T. XLVII: 1; T. L: 4). Po svojim značajkama, nalaz iz Galovca, iako je vjerojatno imao istu funkciju, ipak se znatno razlikuje od primjeraka koji potječu iz sjeverne Hrvatske, i njoj susjednoga mađarskog područja.

5 Pri determinaciji prikupljenih ulomaka pripomogli su kolege iz Instituta za arheologiju, dr. sc. Zorko Marković i Katarina Botić, na čemu im zahvaljujem.

Sl. 4 Pogled na zamiječene zapune grobnih raka grobova G 1–4 u sondi 7 (snimila: K. Jelinčić Vučković).

Fig. 4 A view to the observed fills of burial pits of graves G 1–4 in trench 7 (photo: K. Jelinčić Vučković)

s tim da je G-5 dijelom ukopan u žuti sloj zdravice, a u svom sjeveroistočnom dijelu u sloj SJ 069 (sl. 5). Iz toga tamnijeg sloja prikupljeno je nešto ulomaka keramike koji nemaju indikativnih elemenata prema kojima bi ih se moglo vremenski preciznije opredijeliti, osim prema fakturi, odnosno izdvajaju se dva ulomka glatkih stijenki, moguće antičkih (?) te dva koji bi fakturama mogli pripadati srednjem vijeku (?). Ako bi se to pokazalo točnim, sloj SJ 069 predstavljao bi ostatak srednjovjekovnog sloja za kojeg nije moguće odrediti precizniji vremenski okvir, ali koji bi mogao biti istodoban sloju SJ 008 i u njemu evidentiranim arheološkim cjelinama. Sloj je to u koji su ukopani grobovi pa je za očekivati da evidentirani grobovi pripadaju, najranije, prijelazu iz ranog u razvijeni srednji vijek. Zamiječene pravokutne zapune nisu pražnjene nego je na osnovi okolnosti pronalaska zaključeno da je riječ o grobovima na redove te će ovakve pretpostavke biti moguće provjeriti tek budućim arheološkim iskopavanjima.

Kako se ne bi oštećivali grobovi koji se pojavljuju u redovima, iskop sonde 7 je ovdje završen, te se nakon 30 m otvorila sonda S-8 s ciljem definiranja istočnog ruba novopronađenog groblja jer se pomišljalo kako bi uska, izdužena zapuna SJ 037/038 možda mogla predstavljati ostatak zapadne ograde groblja koja ga dijeli od, vjerojatno, istodobnog naselja. U sondi S-8 bi pak zamiječena pravokutna mrlja pjeskovite smeđe zemlje, orijentacije zapad – istok, predstavljala posljednju u nizu evidentiranih grobnih raka (G-11) te to upućuje na zaključak da se pretpostavljeno groblje ne širi dalje na istok. Dalje prema istoku zabilježene su tek tri arheološke tvorevine koje se više ne mogu povezati s grobljem.

Glavna trasa autoceste

Zbog širine prostora kojim će se protezati glavna trasa autoceste, postavljeno je petnaest sondi (sonda 9–23) raspoređenih uz krajnju zapadnu odnosno krajnju istočnu liniju iskolčenja s nekoliko kontrolnih poprečnih iskopa (sl. 2). Rasprostiranje arheološkog nalazišta evidentiranog na brežuljku u sondama 7 i 8, zabilježeno je usko uz južnu stranu današnje prometnice s četiri zamijećene tvorevine⁶ iza kojih se nalaze tek ostaci mlake u nizini koja je okruživala uzvišenje (SJ 085 u S-9 i SJ 129 u S-21), nizini gdje se zadržavala voda. Sjeverno od mlake izdvaja se veća arheološka cjelina u vidu pravokutne zapune smedesive pjeskovite zemlje vidljive u žutoj zdravici (SJ 079/080). U svom je zapadnom dijelu zalazila pod neistraženi dio površine, ali je s njezine površine prikupljen ulomak keramike glatke površine koji je veoma teško precizno vremenski opredijeliti, ali vjerojatno se može vezati uz prapovijesne nalaze iz SJ 035/036 s brežuljka, odnosno vrijeme kasnog neolitika. Prema obrisima oblika zapune pretpostavlja se kako ova cjelina moguće predstavlja ostatke nekoga većeg stambenog (?) objekta što će pokazati tek buduća arheološka iskopavanja.

Nakon većeg prostora u kojem nisu zabilježeni arheološki nepokretni kao ni pokretni nalazi, u južnom dijelu zadane površine glavne trase autoceste, osim što je zabilježen ostatak veoma tankog sloja (SJ 088), ponovno su zamijećeni arheološki ostaci. Između prikupljenih keramičkih komada raspoznaje se dio ručke, a prema fakturi toga ali i tridesetak drugih prikupljenih ulomaka, vjerojatno pripadaju brončanom dobu, pa bi prema tome SJ 088 predstavljao ostatak prapovijesnog sloja. Zabilježena su i vatrišta, a neke manje arheološke cjeline dale su i keramiku (a vjerojatno i dijelove nedefiniranih željeznih predmeta) mlađeg razdoblja. Tako je s površine SJ 095/096 prikupljen ulomak fine fakture i glatkih stijenki, s ostatkom ocačkane glazure svjetložučkaste boje s vanjske strane stijenke. Ovaj bi se ulomak, a prema fakturi uz još jedan, prema preliminarnim zaključcima mogao vezati uz vrijeme antike, preciznije uz 3. i 4. stoljeće.⁷

Zabilježeni arheološki ostaci u južnom dijelu zadane površine glavne trase autoceste, koji bi se prema preliminarnim zaključcima mogli vezati uz brončano doba i antiku, nalaze se na blago povišenom dijelu terena. Poznato je da su još južnije niz trasu, u prijašnjim zaštitnim arheološkim istraživanjima provedenim 2006. godine pri postavljanju plinovoda, pronađene četiri latenske i jedna ranosrednjovjekovna arheološka cjelina (Skelac 2007). Je li ovdje riječ o dijelovima istoga arheološkog nalazišta s dužim kontinuitetom ili o drugačijoj situaciji, odgovore će dati tek buduća arheološka istraživanja koja će biti potrebno provesti prije izgradnje planirane prometnice.

Probno arheološko iskopavanje provedeno na lokalitetu Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta tijekom listopada 2013. godine sustavom probnih rovova, a s ciljem determiniranja arheološkog nalazišta i njegova rasprostiranja, utvrdilo je kako su arheološki nalazi grupirani na dva prostorno odvojena područja. Jedno se prostire na dvama uzvišenjima preko kojih će se pružati zapadni krak pristupne ceste te na krajnjem sjevernom dijelu glavne trase (oznaka AN 10A). Osim naseobinskih elemenata iz različitih povijesnih razdoblja (kasni neolitik/eneolitik, rani srednji vijek, razvijeni srednji vijek), ovdje je zabilježeno i postojanje srednjovjekovnog (?) groblja na redove. Drugo područje nalazi se na južnom dijelu zadane površine glavne trase autoceste (oznaka AN 10B). Po čitavom zabilježenom prostoru pojavljuju se usitnjeni ulomci prapovijesne, brončanodobne keramike, koji potječu iz veoma tankog, slabo očuvanog ostatka prapovijesnog sloja koji se nalazi veoma plitko ispod humusa, a u kojem je zabilježeno nekoliko prapovijesnih, ali i antičkih arheoloških cjelina.

⁶ Ostale zabilježene cjeline dio su recentnih intervencija.

⁷ Pri determinaciji prikupljenih ulomaka pripomogle su kolegice iz Instituta za arheologiju, dr. sc. Daria Ložnjak Dizdar i dr. sc. Kristina Jelinčić Vučković, na čemu im zahvaljujem.

Sl. 5 Zapuna grobne rake groba G-5 djelomično ukopana u sloj zdravice, a djelomično u SJ 069 u sondi 7 (snimila: K. Jelinčić Vučković).

Fig. 5 The fill of the burial pit of grave G-5, partly dug into the virgin soil and partly into SU 069 in trench 7 (photo: K. Jelinčić Vučković)

Literatura

- Bekić, L. 2011, Srednjovjekovna jama K 12 s nalazišta Jalkovec – Police kod Varaždina, *Archaeologica Adriatica*, 4 (2010), 227–241.
- Belošević, J. 1993, Ishodi pete, završne kampanje istraživanja lokaliteta Crkvina u selu Galovcu kod Zadra, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdío povijesnih znanosti*, 18 (1991/92), 121–142.
- Bulat, M. 1969, Topografska istraživanja limesa u Slavoniji i Baranji, *Osječki zbornik*, XII, 39–52.
- Demo, Ž. 1996, *Vukovar Lijeva bara*, katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb.
- Minichreiter, K. 1987, Arheološko blago Baranje, *Anali JAZU*, 5, 43–142.
- Minichreiter, K. 1989, Baranja – rekognosciranje, *Arheološki pregled*, 28 (1987), 191–193.
- Minichreiter, K., Marković, Z. 2013, *Beketinci Bentež. Naselja iz eneolitika, ranoga i kasnoga srednjeg vijeka*, Monographiae Instituti Archaeologici, 3, Zagreb.
- Skelac, G. 2007, *Zaštitna arheološka istraživanja na trasi magistralnog plinovoda Belište – Osijek, dn 400/500 i mrs Mece*, stručno izvješće (rukopis), Zagreb.
- Skelac, G., Vodička, K. 2007, Čeminac – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 3 (2006), 11–12.
- Takács, M. 1986, Die arpadenzeitlichen Tonkessel im Karpatenbecken, *Varia Archaeologica Hungarica*, Budapest, 1986.
- Takács, M. 1996, Formschatz und Chronologie der Tongefäße des 10.–14. Jahrhunderts der Kleinen Tiefebene, *Acta Archaeologica Hungarica*, tom. XLVIII, fas. 1–3, 135–195.
- Takács, M. 2010, Das formenspektrum der Tonkessel im Karpatenbecken, *Archäologisches Korrespondenzblatt*, 40, Heft 1, 139–154.

Summary

The trial archaeological excavation carried out by trial trenches at the Jagodnjak – Ciglana and Čemin – Ciganska pošta sites during October 2013 was undertaken with a view to determining the nature and extent of the archaeological site. It was established that archaeological finds cluster in two spatially discrete zones. The first zone extends on two elevations over which the western arm of the connection road will pass, and on the extreme northern part of the main route of the motorway (marked AS 10A). In addition to habitation elements from various historical periods (late Neolithic/Eneolithic, Early Middle Ages, High Middle Ages), a medieval (?) row cemetery was documented, too. The second zone lies in the southern part of the planned area of the main motorway route (marked AS 10B). The entire area is covered by fragmented remains of prehistoric—Bronze Age—pottery, coming from the remains of a very thin and poorly preserved prehistoric layer lying at a shallow depth immediately beneath the topsoil, which yielded several prehistoric, but also ancient archaeological contexts.

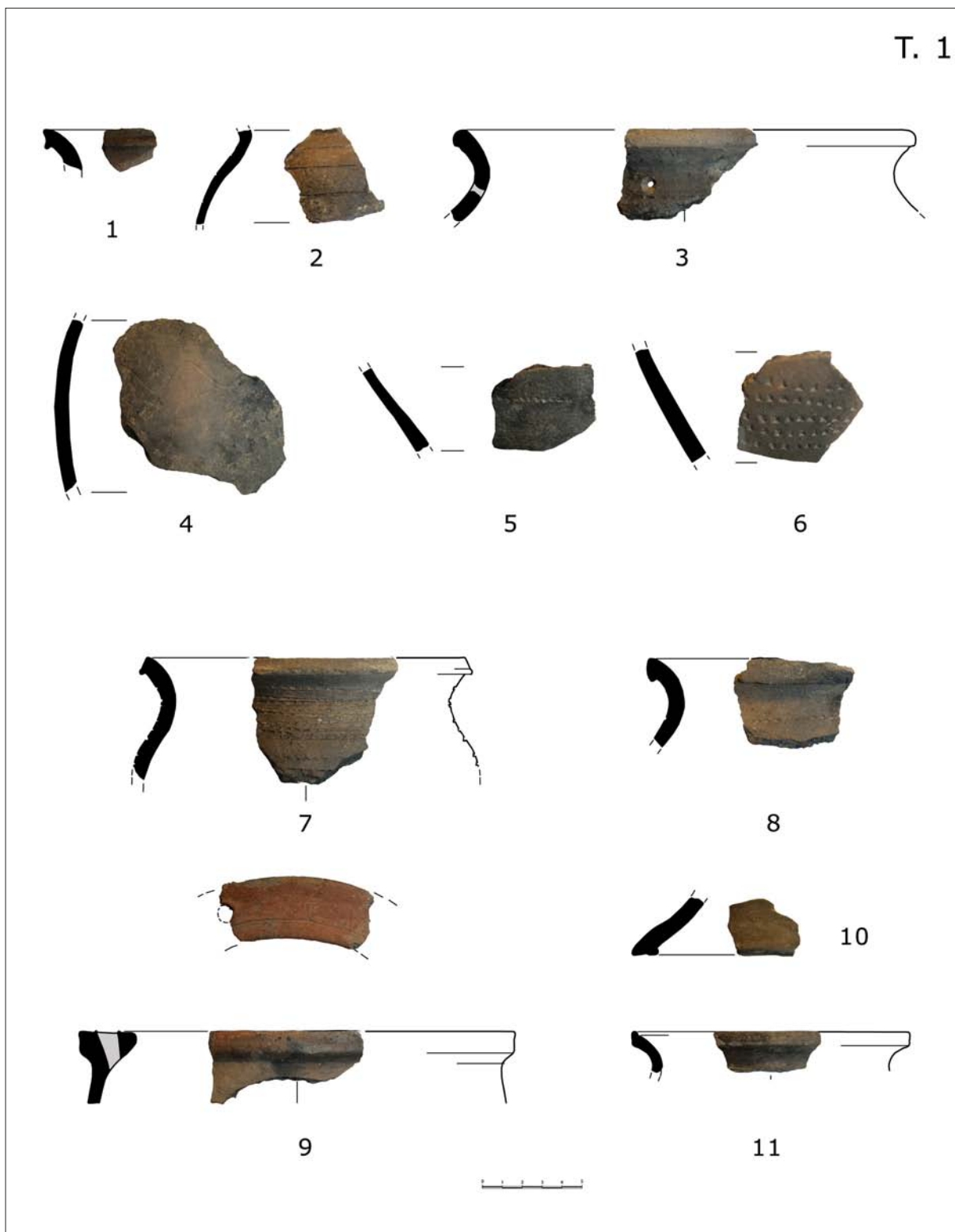

Tabla 1:1 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 008; 2 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 008; 3 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 013; 4 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 013; 5 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 013; 6 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 027; 7 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 027; 8 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 134; 9 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 146; 10 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 150; 11 – ulomak srednjovjekovne keramike iz SJ 152 (crtež: K. Jelinčić Vučković)

Table 1: 1 – A mediaeval potsberd from SU 008; 2 – A mediaeval potsberd from SU 008; 3 – A mediaeval potsberd from SU 013; 4 – A mediaeval potsberd from SU 013; 5 – A mediaeval potsberd from SU 013; 6 – A mediaeval potsberd from SU 027; 7 – A mediaeval potsberd from SU 027; 8 – A mediaeval potsberd from SU 134; 9 – A mediaeval potsberd from SU 146; 10 – A mediaeval potsberd from SU 150; 11 – A mediaeval potsberd from SU 152 (drawing: K. Jelinčić Vučković)